

CODI SUBUNITAT: U13
DENOMINACIÓ: SERRES MESOZOIQUES

SITUACIÓ: Aquesta unitat reuneix el conjunt d'afloraments muntanyosos mesozoics de ponent del Priorat, corresponents a les serres del Montalts, Cantacorbs, la Figuera i el Tormo, que configuren l'enllaç del braç interior de la serralada Prelitoral entre la serra de Montsant i les muntanyes de la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.

SUPERFÍCIE SUBUNITAT: 4.500 ha

Municipis	Superfície a la unitat de la CP	Municipis	Superfície a la unitat de la CP
La Figuera	1.887,93 ha	Vilella Baixa	196,42 ha
Cabacés	917,02 ha	El Lloar	374,25 ha
Morera de Montsant	437,38 ha	El Molar	590,51 ha
Vilella Alta	96,49 ha		

La serra de la Figuera, amb els seus cingles i boscos, s'alça potent sobre els conreus de la vall del riu Montsant.

El barranc de Cavaloca serpenteja entre els relleus calcaris de les serres de Cantacorbs –a l'esquerra- i els Montalts –a la dreta-, en aquesta panoràmica presa des de la pista de la Figuera a la Vilella Baixa. En darrer pla, el cingle Major de Montsant.

DESCRIPCIÓ GENERAL

GEOLOGIA I RELLEU	Les muntanyes d'aquesta unitat configuren un dels elements més potents dels sediments mesozoics al Priorat. De sud-est a nord-oest es presenten tots els estrats del període triàsic: els gresos i conglomerats rojos del Buntsandstein, les tres fases del Muschelkalk (Tm1: calcàries; Tm2: gresos i argiles de color roig; Tm3: dolomies i calcàries) i, al sud del sector, el Keuper, juntament amb els sediments corresponents als primers estrats del juràssic (Lias). El predomini de materials carbonàtics confereix a aquesta subunitat un relleu càrstic, amb la presència de cingles, gorgs, balms, avencs i altres fenòmens similars.
VEGETACIÓ NATURAL	Gran part de la vegetació espontània correspon a brolles calcícoles de romer, generalment molt esclarissades per la migradesa del sòl, resultat de l'elevada incidència dels incendis forestals durant les dècades de 1980 i 1990. Els cingles i les àrees més rocoses allotgen una rica vegetació rupícola, generalment de caràcter mediterrani, encara que als indrets més elevats també apareixen espècies eurosiberianes. El vessant septentrional i oriental de la serra de la Figuera, però, encara manté un bosc de pi blanc bastant madur i de gran rellevància en l'entorn immediat, que hauria de ser objecte d'una especial protecció, donada la seva vulnerabilitat als incendis.
USOS DEL SÒL	La pràctica agrícola es veu molt dificultada, a la major part del territori, per un substrat litològic molt rocós i difícilment aprofitable. Tot i que la major part de la subunitat havia sostingut conreus durant el segle XIX, en l'actualitat, aquests es restringeixen d'una manera molt aproximada als estrats formats pels materials més tous: el nivell Tm2 del Muschelkalk (gresos i argiles) i el nivell inferior del Keuper (margues i margocalcàries). Els conreus més habituals són la vinya, l'oliver i l'ametller.
NUCLIS DE POBLACIÓ	L'únic nucli urbà de la subunitat és la Figuera, situada al capdamunt de la serra homònima, que ocupa una posició central en la subunitat.
INFRAESTRUCTURES DE COMUNICACIÓ I ENERGIA	Dins de l'àmbit de la subunitat U13 hi ha la carretera T-702, entre la Vilella Baixa i Cabassers i la T-730, del coll de la Torre a la Figuera i el Molar. Una línia elèctrica de 110 kV travessa la subunitat d'oest a est. Finalment, s'ha d'esmentar la presència de dos grans torres de comunicacions a la punta de Guixar.
FAÇANES I MIRADORS	El cingle calcarí que ressegueix el límit meridional de la subunitat, amb una longitud aproximada de 15 km i un desnivell de 50 a 100 m, constitueix una façana paisatgística de primer ordre que, a més, marca el trànsit de les terres silíciques del Priorat central, als substrats carbonàtics del nord. Quant als miradors, n'esmentarem per la seva accessibilitat i popularitat, dos: el de l'ermita de Sant Pau i el de la punta del Guixar, ambdós propers a la Figuera.
PATRIMONI	A més de l'ermita de Sant Pau, és molt destacable en aquest sector, la gran riquesa en construccions rurals de pedra seca, les quals evidencien que, en el passat, fins i tot els indrets més aspres i rocallosos estaven aprofitats per a la producció agrícola. En l'apartat dels masos, s'ha de fer referència d'una manera especial al mas d'en Roger, un conjunt de gran bellesa i valor, tant per l'entorn, com per la construcció en ella mateixa i el llegat que allotja: a més, és l'únic mas habitat del Parc Natural de la serra de Montsant. En un altre àmbit mereix una menció el conjunt de trinxeres de la guerra civil espanyola que es troben a uns 500 m de Sant Pau i que fa uns anys varen ser recuperades per a la seva visita: aquest indret va ser, durant un temps, el lloc de comandament de la batalla de l'Ebre.
SÍNTESE DEL PAISATGE	La visió més característica d'aquesta subunitat es contempla des del Priorat paleozoic, des d'on s'aprecia el fort contrast dels cingles calcaris grisencs amb les pissarres i els gresos bruns del carbonífer. Entre mig de tots dos estrats afloren, de forma discontinua, masses rocoses roges, corresponents a gresos i conglomerats quarsítics del Buntsandstein. El riu Montsant travessa aquesta subunitat i divideix el cingle en dues meitats: els Montalts, al damunt de les Vilelles i la Figuera, damunt del Lloar. Els fenòmens càrstics associats a la subunitat U13 tenen la seva màxima expressió al barranc de Cavaloca, amb la formació de gorgs, balms, brolladors d'aigua i formacions pètries espectaculars.
DINÀMICA I EVOLUCIÓ DEL PAISATGE	Com en d'altres subunitats paisatgístiques on dominen les brolles, les variacions estacionals de la coberta vegetal només són apreciables a distàncies curtes i mitjanes i són el resultat de la floració de les diferents mates al llarg de l'any. El principal factor de modificació del paisatge, les darreres dècades, han estat els incendis forestals. En alguns indrets, la vegetació s'ha cremat dos i fins a tres cops en menys de 10 anys. En el futur, la zona seguirà sent vulnerable als incendis. A aquesta vulnerabilitat s'hi afegeix un altre factor que pot modificar el paisatge de forma ostensible: l'interès de determinades empreses per instal·lar centrals eòliques a la serra de la Figuera.
VALOR SOCIOECONÒMIC DEL PAISATGE	Des del sud i l'est, la panoràmica d'aquesta subunitat, amb els pendents emboscats que donen pas als cingles calcaris, és d'una qualitat estètica indiscutible i contribueix d'una manera important a la diversitat paisatgística del Priorat, que tant aprecien els visitants. La visió més aspra des de l'oest i el nord de les zones ocupades majoritàriament per brolles, es veu compensada per la presència dels gorgs revirats que dibuixen els barrancs i pels espectaculars marges de pedra d'antics conreus que encara es conserven. El poble de la Figuera, enmig d'aquest muntanyam, es veu beneficiada per la qualitat d'un paisatge que hauria de tendir a millorar (especialment potenciant la regeneració del bosc a les àrees

DESCRIPCIÓ FOTOGRÀFICA

